

Deze editie van PensioenUpdate is een samenvatting van het jaarverslag 2009 van Stichting Dow Pensioenfonds. Wanneer u interesse heeft in het volledige jaarverslag, kunt u het downloaden op www.dowpensioen.nl.

Als u een geprint exemplaar wilt ontvangen, kunt u dit aanvragen bij het Pensioenbureau.

Aanpak van de kredietcrisis

Het jaar 2009 stond voor Dow Pensioenfonds in het teken van de bestrijding van de gevolgen van de kredietcrisis. En al hoewel het herstel van een crisis altijd een kwestie van de lange adem is, kunnen we stellen dat de aanpak van de crisis in 2009 heeft geleid tot verbetering van de financiële positie van het pensioenfonds.

Hoe zat het ook alweer? Vrijwel ieder pensioenfonds in ons land is tussen 2008 en 2009 hard geraakt door ingestorte aandelenbeurzen, waardoor het belegde vermogen van pensioenfondsen sterk in waarde afnam. Naast dalende aandelenkoersen, bracht de crisis een dalende rente met zich mee. Ook dat heeft negatief doorgewerkt op de financiële positie van pensioenfondsen, omdat alle in de toekomst uit te keren pensioenen hierdoor hoger in de boeken moeten worden gewaardeerd.

In 2009 heeft de bestrijding van de gevolgen van de crisis op meerdere niveaus plaatsgevonden. Zo is vanuit de politiek veel in gang gezet om het pensioenstelsel in ons land op langere termijn houdbaar te houden. Daarnaast moesten alle Nederlandse pensioenfondsen een herstelplan opstellen waarin

staat beschreven op welke wijze de financiële positie de komende jaren weer op niveau komt. Deze plannen moesten begin 2009 ter goedkeuring zijn voorgelegd aan De Nederlandsche Bank (DNB). Het herstelplan dat Dow Pensioenfonds heeft ingediend, is door De Nederlandsche Bank goedgekeurd en al op onderdelen uitgevoerd. De aanpak van de politiek en Dow Pensioenfonds hebben – in combinatie met het eerste herstel van de internationale beurzen – vanaf het derde kwartaal 2009 geleid tot enige verbetering van betekenis. Dat is een hele prestatie, zeker gezien het feit dat Dow Pensioenfonds in 2009 een extra voorziening heeft moeten treffen. Wij bereiden ons hiermee voor op het feit dat wij allen naar verwachting langer zullen leven. En daarom ook langer een pensioenuitkering zullen ontvangen. Daar reserveert Dow Pensioenfonds nu al geld voor.

Versterken

“Hoewel de eerste helft van 2009 nog moeizaam was, kan ik gelukkig constateren dat het herstel van de financiële positie van ons pensioenfonds is ingezet. Mede door de verbeterde economische resultaten zijn wij erin geslaagd in 2009 de dekkingsgraad te verhogen naar 96%. Dat betekent dat voor iedere euro die aan pensioen is toegezegd, nu 96 cent ‘in kas’ zit. We zijn er dus nog niet. Maar we moeten niet vergeten dat de dekkingsgraad op het dieptepunt 80% bedroeg. In ons herstelplan is het pad uitgestippeld hoe we binnen drie jaar een dekkingsgraad hebben van 105%. Ik sprak vorig jaar vertrouwen uit en dat herhaal ik graag. Het jaar 2009 heeft namelijk laten zien dat de positie van ons fonds is versterkt en dat de door ons genomen maatregelen de dekkingsgraad verder zullen versterken.”

Gerard van Harten

Voorzitter Dow Pensioenfonds

Het herstelplan

Ieder pensioenfonds was verplicht begin 2009 een herstelplan in te dienen bij De Nederlandsche Bank (DNB). In een herstelplan schetst een pensioenfonds op basis van verwachte marktontwikkelingen en eigen acties de weg naar financiële gezondheid. Het herstelplan van Stichting Dow Pensioenfonds is in januari 2009 ingeleverd bij DNB. Onderdeel van het plan zijn de aanvullende stortingen door de werkgever om de financiële positie van het fonds te verstevigen. Zowel met het langetermijn- als het kortetermijnherstelplan heeft de DNB ingestemd.

Korte- en langetermijnherstelplan

In het kortetermijnherstelplan staat beschreven hoe het pensioenfonds binnen drie jaar weer beschikt over de 'minimaal vereiste dekkingsgraad'. De berekening van dit percentage is complex, maar deze dekkingsgraad ligt altijd rond de 105%. Dow Pensioenfonds ligt voor op het schema van het kortetermijnherstelplan. Per 31 december 2009 bedroeg de dekkingsgraad van het pensioenfonds 96,2%, terwijl de verwachting in het kortetermijnherstelplan 93,4% bedroeg. Het langetermijnherstelplan is opgesteld met als doel om binnen 15 jaar te voldoen aan de

financiële vereisten die in de Pensioenwet gesteld zijn. Het betreft hier de 'vereiste dekkingsgraad'. Deze schommelt als gevolg van diverse onderliggende rekenvariabelen en ligt doorgaans rond de 120%. Dow Pensioenfonds zal jaarlijks aan DNB rapporteren over de voortgang van het herstel. In dat kader wordt door het pensioenfonds aangegeven welke activiteiten hebben plaatsgevonden en wat de gevolgen daarvan waren voor de dekkingsgraad. De toezichthouder zal ten minste eens in de 3 jaar beoordelen of het herstelplan kan worden gerealiseerd, of dat aanvullende maatregelen nodig zijn.

Rendement 2009

Om het totale vermogen van het pensioenfonds te laten groeien, belegt het fonds in onder meer aandelen, obligaties, onroerend goed en valuta. De investeringen in deze beleggingen haalden tijdens het jaar 2009 een positief rendement van 6,15% (2008: -12,69%). De vastrentende portefeuille haalde een rendement van 7,6% door een mix van wereldwijde overheidsobligaties.

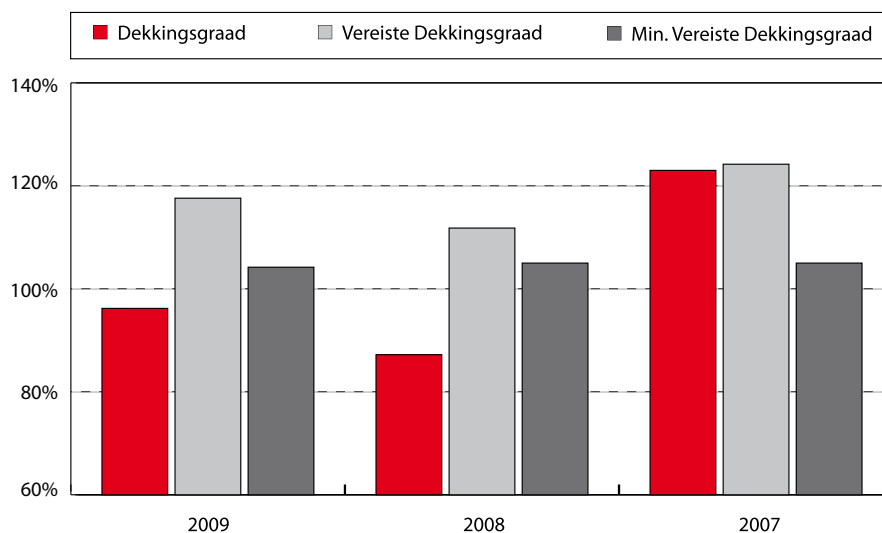
Waarde beleggingen Dow Pensioenfonds

	2009	2008
Beleggingen voor risico pensioenfonds		
Onroerende zaken	52.510	44.009
Zakelijke waarden	390.255	311.087
Vastrentende waarden	571.368	664.317
Derivaten	7.146	102.942
Overige beleggingen	146.598	53.089
Af: Beleggingen (DC-deel) voor risico deelnemers*	-15.699	-16.267
	1.152.178	1.159.177

* Iedereen die pensioen opbouwt in de Beschikbare premieregeling heeft een keuze voor het beheer van het opgebouwde vermogen in deze pensioenpot. U kunt ervoor kiezen uw vermogen het netto rendement te laten volgen dat het Pensioenfonds op haar beleggingen heeft gerealiseerd (Pensioenspaarrekening A). Of u kiest voor het rendement op Staatsobligaties (Pensioenspaarrekening B). De post 'voor risico van de deelnemer' heeft betrekking op iedereen met Pensioenspaarrekening A.

Dekkingsgraad 2009

Zoals u eerder in deze Pensioenupdate las, is de dekkingsgraad van het fonds gestegen naar 96,2% (87,2% in 2008). Hiermee is de dekkingsgraad nog altijd lager dan de op dit moment geldende minimaal vereiste dekkingsgraad (104,2%, zie donkergrijze balk in de grafiek). Het fonds verkeert daarmee in een dekkingstekort. De dekkingsgraad wordt in de grafiek ook afgezet tegen de maximum vereiste dekkingsgraad (lichtgrijze balk). Dit is de dekkingsgraad die het fonds, conform het langetermijnherstelplan, binnen 15 jaar (vanaf 1 januari 2009) moet realiseren.

Kerncijfers

Financiële gegevens (x € 1.000)	2009	2008	2007	2006	2005
Beleggingen voor risico pensioenfondsen					
Belegd vermogen ¹	1.156.026	1.035.505	1.172.111	1.415.380	1.098.332
Beleggingsopbrengsten	66.464	-149.511	23.312	57.056	134.482
Rendement op basis van total return	6,15%	-12,69%	1,84%	4,87%	14,30%
Reserves					
Algemene reserve	-45.523	-152.554	219.198	157.090	92.117
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen	1.191.352	1.157.936	946.834	988.289	1.006.214
Overige technische voorzieningen (DC-deel risico fonds)	10.196	7.324	23.679	21.863	-
	<u>1.201.548</u>	<u>1.165.260</u>	<u>970.513</u>	<u>1.010.152</u>	<u>1.006.214</u>
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	6.469	6.531	6.078	6.713	7.208
Totaal technische voorzieningen	<u>1.208.017</u>	<u>1.171.791</u>	<u>976.591</u>	<u>1.016.865</u>	<u>1.013.422</u>
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	16.243	16.818	985	1.586	7.068
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	127.211	37.937	41.048	53.586	51.863
Pensioenuitkeringen	49.470	45.419	42.714	39.631	37.983
Dekkingsgraad²					
FTK	96,2%	87,2%	123,0%	-	-
Vereiste FTK (o.b.v. de feitelijke beleggingsmix)	115,3%	111,8%	124,2%	-	-
Vereiste FTK (o.b.v. de strategische beleggingsmix)	117,6%	116,0%	-	-	-
APP ³	-	-	-	115,8%	109,2%
Aantallen					
Actieve deelnemers *)	2.173	2.402	2.399	2.396	2.344
Gewezen deelnemers	866	783	891	872	997
Pensioengerechtigden	2.252	2.113	2.024	1.924	1.796
Totaal	5.291	5.298	5.314	5.192	5.137
*) Aantal actieve deelnemers met een aanvullende aanspraak u.h.v. Beschikbare Premiereregeling	1.990	2.007	2.114	1.996	-

¹ Het belegd vermogen betreft het totaal aan beleggingen voor risico fonds (incl. beleggingen met negatieve marktwaarden die als passief gepresenteerd staan en excl. het deel van de DC-regeling voor risico deelnemers) plus de lopende intrest en nog te ontvangen dividend(belasting).

² De dekkingsgraad is als volgt berekend: aanwezig vermogen gedeeld door de technische voorzieningen voor risico fonds. Hierbij bestaat het aanwezig vermogen uit de reserves plus de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen plus het DC-deel voor risico pensioenfondsen. De technische voorzieningen voor risico fonds bestaan uit de totale technische voorzieningen minus het herverzekeringsdeel.

³ Dekkingsgraad is gebaseerd op maximaal 4% rekenrente.

Algemeen: De cijfers van 2007, 2008 en 2009 zijn de cijfers gebaseerd op het Financieel Toetsingskader. In de boekjaren 2005 en 2006 zijn de cijfers gebaseerd op de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP).

Onderzoek 2009: eerder stoppen met werken

Het jaar 2009 stond voor het pensioenfonds ook in het teken van een groot onderzoek onder alle werknemers en gepensioneerden. Wellicht de meest opvallende conclusie is dat medewerkers bij Dow gemiddeld op de leeftijd van 60 jaar en 10 maanden met pensioen willen. En dat terwijl de politiek druk bezig is de AOW-leeftijd te verhogen van 65 naar 67 jaar! Gelukkig kent Dow een goede pensioenregeling, waarbij het mogelijk is om – met behoud van een goed pensioeninkomen – te stoppen rond 60-jarige leeftijd. Daarvoor is het echter wel noodzakelijk om gedurende de gehele carrière een eigen bijdrage in Levensloop te storten ter hoogte van 2% van het bruto maand-salaris. En dat laatste gebeurt nog veel te weinig.

Bezoek de pensioenplanner op www.dowpensioen.nl om het effect van een (hogere) eigen bijdrage in Levensloop te ontdekken. De pensioenplanner wordt binnenkort geüpdate met data per 31-12-2009. De laatst goedgekeurde flexibiliseringsfactoren per januari 2010 zullen ook in de pensioenplanner gezet worden. Neem voor meer informatie over levensloop contact op met HR of met het pensioenbureau op 0115 – 67 11 11.

Persoonlijk pensioengesprek

Het onderzoek wees uit dat meer dan 70% van de medewerkers, met name de 45- en 55-jarigen, behoefte heeft aan informatie over de keuzemogelijkheden die de regeling bij Dow biedt. U kunt geheel kosteloos, vrijblijvend en vertrouwelijk uw eigen pensioensituatie doornemen en de mogelijkheden bespreken door zelf contact op te nemen met het pensioenbureau. Gezien de beperkte capaciteit binnen het pensioenbureau kan er misschien niet meteen gevolg aan worden gegeven, maar zal het wel in de planning worden opgenomen.

Welke keuzemogelijkheden kent u?

(gesegmenteerd naar leeftijd)

	Totaal	≤ 30 jr	30 t/m 40 jr	41 t/m 54 jr	55+ jr
Waardeoverdracht	28%	41%	40%	24%	27%
Deeltijdpensioen	9%	15%	8%	8%	7%
Vervroeging of uitstel van de pensioendatum	29%	22%	26%	29%	31%
Omzetting van het opgebouwde partnerpensioen in extra ouderdompensioen	13%	7%	5%	14%	18%
Een variabele pensioenuitkering	37%	7%	21%	35%	55%
Rendementskeuze bij beschikbare premieregeling	39%	30%	29%	39%	46%
Zelf storten tot een maximum voor levensloop van 210% van het bruto jaarsalaris	60%	63%	52%	59%	68%

(Resultaten deelnemersonderzoek april 2010, 657 respondenten)

Heeft u een vraag?

Stuur dan een e-mail naar info@dowpensioen.nl.

De premiebijdrage

Zowel werknemers als werkgevers hebben een aandeel in de premiebetaling aan het pensioenfonds. De werkgever draagt het overgrote deel bij. Mede als gevolg van aanvullende stortingen in het kader van het kortetermijnherstelplan, heeft de werkgever in 2009 ruim €111 miljoen premie betaald. De werknemersbijdrage bedroeg vorig jaar in totaal ruim viereneenhalf miljoen euro. Hoeveel premie een werknemer zelf bijdraagt, staat toegelicht op de website, www.dowpensioen.nl.

Premiebijdrage in de pensioenregeling van Dow

	2009	2008
door de werkgever	111.207	31.293
door de deelnemer	4.515	5.477
totaal	115.722	36.770